Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0821U102220

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 20-08-2021

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Савельєва Ірина Валеріївна

2. Savelieva Iryna V.

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право. Право

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 26-07-2021

Спеціальність за освітою: Правознавство

Місце роботи здобувача: Одеський державний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571570

Місцезнаходження: вул. Успенська, буд. 1, м. Одеса, Одеська обл., 65014, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 41.884.019

Повне найменування юридичної особи: Одеський державний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571570

Місцезнаходження: вул. Успенська, буд. 1, м. Одеса, Одеська обл., 65014, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Херсонський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125609

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 27, м. Херсон, Херсонська обл., 73000, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 10.81, 16.21.37

Тема дисертації:

1. Мовленнєвий портрет особи в системі криміналістичних знань

2. Speech portrait of a person in the system of forensic knowledge

Реферат/анотація:

1. У дисертації здійснено комплексне дослідження мовлення особи та запропоновано розв'язання наукового завдання щодо криміналістичної ідентифікації, діагностики та групофікації за ознаками мовленнєвого портрету особи. Одержані результати надали змогу зробити низку теоретичних висновків та деякі практичні рекомендації щодо вдосконалення норм чинного законодавства щодо врегулювання складання мовленнєвого портрету особи під час кримінального провадження. Встановлено, що методологія дослідження мовленнєвого портрету особи в системі криміналістичних знань пов'язана з його предметом, метою та завданнями й передбачає єдність діалектичного, формально-логічного, герменевтичного, історико-правового, формально-юридичного, соціологічного, статистичного методів та методу системного аналізу. Висвітлено основні поняття мовлення, мови, голосу людини та їх співвідношення. Надано класифікацію мовлення особи за формами вираження на усне і писемне. Виділено новий вид мовлення – мережеве. Розглянуто ознаки, притаманні будь-якому мовленню людини та відмінні ознаки усного, писемного і мережевого мовлення. Встановлено, що мовленнєва функція реалізується шляхом: утворення

повітряного струменя, утворення голосу (фонація) та утворення звуків мови (артикуляція). При цьому індивідуалізація мовленнєвого сигналу здійснюється на всіх етапах його утворення, від зародження в центральній нервовій системі програми передачі запланованого повідомлення (виникнення думки) і до моменту появи акустичного сигналу. Вивченням особливостей писемного мовлення встановлено його тісний зв'язок з усним мовленням та взаємність їх впливу один на одного. Вводиться поняття «мовленнєвий портрет» особи, визначаються його відмінність від понять «мовний портрет» та «словесний портрет». Проаналізовано досягнення медицини, логопедії, педагогіки та філології щодо впливу на формування індивідуальних особливостей мовлення особи різних чинників, таких як стан здоров'я, перенесені захворювання, вік, стать, соціальне оточення та географічне середовище, професія та рід занять, рівень освіти тощо). Підкреслено, що у криміналістиці, на відміну від інших наук, складність пізнання мовлення полягає в тому, що для встановлення причини (чинника, який зумовив формування мовленнєвої особливості) потрібно пізнати наслідок (саму мовленнєву особливість). Для цього за ознаками мовлення та голосу, які відобразились у звуковому чи графічному слідах, потрібно реконструювати сукупність криміналістично значимих ознак даної особи, тобто має бути вирішене складне зворотнє діагностичне та ідентифікаційне завдання. У роботі розкрито, що мовленнєві навички особи утворюють унікальну сукупність мовленнєвих засобів конкретної особи, які мають індивідуальні варіації мовної моделі, а також соціальні варіанти, які виникають у зв'язку з приналежністю особи до певних соціальних груп за ознаками території, професії та роду занять, освіти тощо. Запропоновано класифікацію чинників формування мовлення особи на біологічні (стать, вік, особливості фізіологічного стану) та соціальні (ступінь володіння мовою, етнічна, територіальна належність, соціокультурний статус, професія, рід занять). Структура мовленнєвого портрету особи містить ознаки мовленнєвого портрету особи, які різнобічно характеризують її як носія мовлення. У роботі виділено горизонтальну та вертикальну підструктури ознак мовленнєвого портрету. Вертикальній підструктурі структури мовленнєвого портрету притаманні: окремі (групофікаційні) ознак, до яких віднесено ті, які дозволяють визначити належність особи до певної біологічної чи соціальної групи); ситуаційні (діагностичні), які дозволяють виявити «стани» особи під час акту мовлення; індивідуальні (ідентифікаційні), які характеризують найбільш відмінні особливості мовлення особи. Горизонтальна підструктура мовленнєвого портрету (за типами мовлення) містить: усно-мовленнєві ознаки (проявляються в комунікативних ситуаціях усного спілкування безпосередньо між людьми чи за допомогою технічних засобів, які передають голосові повідомлення без відтермінування часу доставки такого повідомлення); писемно-мовленнєві ознаки (характерні для написаних власноруч, набраних електронних документів чи надрукованих паперових документів із тривалим часом для їх підготовки); змішані ознаки (проявляються в комунікативних ситуаціях мережевого мовлення з використанням засобів телефонного зв'язку, комп'ютерної техніки та засобів для під'єднання до мережі Інтернет: чати, голосові та текстові повідомлення в месенджерах тощо). Обов'язковим елементом мовленнєвого портрету особи є особливості використання засобів реалізації мовлення (голос – для усного мовлення, знаряддя письма та ґаджети – для письмового мовлення) у мовленнєвому акті.

2. In the thesis, the complex research of speech of the person is carried out and thedecision of a scientific problem concerning criminological identification, diagnostics, and grouping on signs of a person`s speech portrait is offered. The obtained results allowed us to draw some theoretical conclusions and some practical recommendations for improving the current legislation on the regulation of the composition of the speech portrait of a person during criminal proceedings. It is established that the methodology of research of speech portrait of a person in the system of forensic knowledge is related to its subject, purpose, and tasks and provides unity of dialectical, formal-logical, hermeneutic, historical-legal, formal-legal, sociological, statistical methods and method of system analysis. The basic concepts of speech, language, human voice, and their relationship are highlighted. The classification of a person's speech according to the forms of expression into oral and written is given. There is a new type of broadcasting - network. The features inherent in any human speech and the distinctive features of oral, written, and network speech are considered. It is established that the speech function is realized by the formation of an air stream, the formation of a voice (phonation), and the formation of sounds of speech

(articulation). Thus individualization of a speech signal is carried out at all stages of its formation, from origin in the central nervous system of the program of transfer of the planned message (emergence of thought) and to the moment of emergence of an acoustic signal. The study of the peculiarities of written speech established its close connection with oral speech and the reciprocity of their influence on each other. The concept of "speech portrait" of a person is introduced, its difference from the concepts of "language portrait" and "verbal portrait" is determined. The achievements of medicine, speech therapy, educational science, and philology in terms of influencing the formation of individual speech characteristics of various factors, such as health, disease, age, gender, social environment and geographical environment, profession and occupation, level of education, etc. are analyzed. It is emphasized that in criminology, in contrast to other sciences, the difficulty of cognition of speech is that to establish the cause (the factor that led to the formation of a speech feature) you need to know the consequence (the speech feature itself). To do this, according to the features of speech and voice, which are reflected in the sound or graphic traces, it is necessary to reconstruct a set of criminologically significant features of the person, that is a complex inverse diagnostic and identification task must be solved. The paper reveals that a person's speech skills form a unique set of speech means of a particular person, which have individual variations of the language model, as well as social options that arise in connection with a person's membership in certain social groups by territory, profession and occupation, education, etc. The classification of factors that determine of a person's speech on biological (sex, age, features of physiological condition) and social (degree of language proficiency, ethnicity, territorial affiliation, sociocultural status, profession, occupation) is offered. The structure of the speech portrait of a person contains features of the speech portrait of a person, which comprehensively characterize him as a speaker. The horizontal and vertical substructures of the features of the speech portrait are distinguished in the work. The vertical substructure of the structure of the speech portrait is characterized by individual (grouping) features, which include those that allow to determine its belonging to a particular biological, demographic, or social group); situational (diagnostic), which allows to identify the "states" of the person during the act of speech; individual (identification), which characterize the most distinctive features of a person's speech. The horizontal substructure of the speech portrait (by types of speech) contains: oral-speech features (characteristic of situations of oral communication directly between people or with the help of technical means that transmit voice messages without delaying the time of delivery of such a message); written and speech features (characteristic of handwritten or printed documents with a long time for their preparation); mixed signs of speech (typical of communication on the Internet: chats, text messages, voice messages in messengers, etc.). An obligatory element of a person’s speech portrait is the peculiarities of the use of means of speech realization (voice - for oral speech, writing instruments and gadgets - for written speech) in a speech act.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Стратонов Василь Миколайович

2. Stratonov Vasyl M.

Кваліфікація: д.ю.н., 12.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Щербаковський Михайло Григорович

2. Shcherbakovskyi Mykhailo H.

Кваліфікація: д. ю. н., 12.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Коваленко Володимир Вікторович

2. Kovalenko Volodymyr V.

Кваліфікація: к.ю.н., 12.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Тарасенко Владислав Єгорович
2. Tarasenko Vladyslav Ye.

Кваліфікація: д. ю. н., 12.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Тетерятник Ганна Костянтинівна
2. Teteriatnyk Hanna K.

Кваліфікація: к. ю. н., 12.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Шкута Олег Олегович
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Шкута Олег Олегович
Відповідальний за підготовку облікових документів	
Реєстратор	
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Т.А.